

**ЕВРОПСКА КОМИСИЈА ЗА ЕФИКАСНОСТА НА ПРАВДАТА – ЕКЕП
(СЕРЕЈ)**

**ЧЕК ЛИСТА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ВРЕМЕТО
(Чек листа на индикатори за анализа на должината на
постапките во правосудниот систем)**

усвоена од страна на СЕРЕЈ
на нејзиниот 6-ти пленарен состанок (7-9 декември 2005)

Оваа чек листа не е прашалник, туку алатка за интерна примена од страна на засегнатите страни, чија цел е да им помогне на правосудните системи во собирањето на соодветни информации и анализирањето на релевантните аспекти на времетраењето на судските постапки, со цел да се намалат непотребните одложувања, да се обезбеди ефективност на постапките и на корисниците на правосудните системи да им се пружи неопходната транспарентност и предвидливост.

Оваа чек листа е наменета за законодавци, носители на политики, за сите оние кои се одговорни за делењето правда, вклучувајќи ги министерствата за правда, судите, судските службеници надлежни за судската администрација и управувањето со случаи, и истражувачките институции кои го анализираат функционирањето на правосудниот систем. Може исто така да се користи од сите организации и лица заинтересирани за способноста на правосудните системи да управуваат со времетраењето на постапките и да воспостават транспарентно делење на правдата кое се одвива без потешкотии и одложувања.

Позадина и намена на чек листата

За да се спречат одложувањата или скусат временските рамки во правосудните системи, државите треба да собираат информации кои ќе им помогнат да разберат каде и зошто се појавуваат одложувања.

Европската конвенција за човекови права и судската практика на Европскиот суд за човекови права бараат од правосудните системи да обезбедат ефективна имплементација на правото на праведно судење во разумен рок. Судот го оценува времетраењето на постапките според околностите на случајот, земајќи ја предвид особено комплексноста на случајот, однесувањето на подносителот и на релевантните власти, и важноста на она што на подносителот му било доведено во прашање во односната парница. Така, Судот го гледа времетраењето на постапките особено од перспективата на корисниците на правосудниот систем. Заштитата на граѓанските права и обврски мора да биде ефективна, а не илузорна.

Времетраењето на судските постапки треба да се оценува интегрално, од отпочнување на постапката пред судот па сè до моментот кога треба да се изврши валидна и правосилна судска одлука.

Потпирајќи се на судската практика на Судот и искуствата од националните правосудни системи, Рамковната програма на Европската комисија за ефикасноста на правдата (CEPEJ) „Нова цел за правосудните системи: процесуирање на секој случај во соодветен и предвидлив рок“ ја нагласува важноста на предвидливоста на временските рамки на судските постапки. Таа исто така го посочува важното влијание на периодите на неактивност (време на чекање) врз времетраењето на постапките.

Истражувањата спроведени во рамките на активностите на CEPEJ¹ покажаа дека голем број правосудни системи сè уште не собираат ниту споделуваат информации кои се клучни за оценување на времетраењето и одложувањата во релевантните видови на постапки. Особено резултатите на Пилот програмата за евалуирање на судските системи („Европски судски системи 2002: факти и бројки“/

---

¹ Релевантните информации за CEPEJ како и сите документи на CEPEJ се достапни на веб страницата: www.coe.int/CEPEJ

"European Judicial Systems 2002: facts and figures"²), покажаа дека мошне мал број земји беа во состојба целосно и точно да одговорат на прашањата поврзани со времетраењето на постапките.

СЕРЕЈ исто така го зеде предвид Мислењето Бр. 6 на Советодавниот совет на европски судии - ССЕС (CCJE) „за праведно судење во разумен рок и улогата на судиите во судењата земајќи ги предвид алтернативните начини за решавање спорови³“ и мислењата на други организации на судски професионалци претставени како набљудувачи во СЕРЕЈ.

Оваа чек листа има за цел да им даде помош на земјите членки да ги оспособат правосудните системи за собирање на соодветни информации и за анализирање на релевантните аспекти на времетраењето на судските постапки. Нејзината цел е да се намалат несоодветните одложувања, да се обезбеди ефективност на постапките и на корисниците на правосудните системи да им ја пружат неопходната транспарентност и предвидливост. Чек листата треба да овозможи анализа на постапките на две нивоа: како вкупното времетраење на една постапка од почетната фаза до конечната одлука (и, ако е потребно извршување, сè до извршувањето на одлуката доколку и ова е дел од обврските на Државата); и како времетраењето на поединечните фази на постапката (со особено внимание посветено на анализата на периодите на неактивност). Следствено на ова, оваа чек листа може да помогне при евалуирањето на функционирањето на националните правосудни системи во однос на временските рамки на релевантните видови постапки (и во рамките на следните циклуси на евалуации од страна на СЕРЕЈ и други видови евалуациски активности), и да овозможи донесување на политики за управување со времето и намалување на одложувањата во националните правосудни системи. Затоа, треба

---

² Усвоено од СЕРЕЈ на нејзината 4-та пленарна седница (декември 2004).

³ Види особено пасус 43: „CCJE препорачува, бидејќи во моментот е невозможно да се потпреме на критериуми кои се нашироко прифатени, индикаторите за квалитет да се изберат барем со широк консензус меѓу правните стручњаци, при што е препорачливо независното тело за самоуправување на судството да игра централна улога во изборот и собирањето на податоци за „квалитет“, во дизајнирањето на процедурата за собирање податоци, во евалуацијата на резултати, во нивната дисеминација како повратна информација до поединечните актери на доверлива основа, како и до јавноста; таквата вклученост може да ја усклади потребата од евалуација на квалитетот која треба да се спроведе со потребата индикаторите и евалуаторите да ја почитуваат судската независност“.

нашироко да се сподели со сите засегнати страни, а особено министерствата за правда, претседателите на судовите, судните и другите претставници на правните професии.